131788 ـ آیا خواندن قرآن بدون فهم معانی آن جایز است؟

سوال

آیا جایز است که بدون فهمیدن معانی قرآن، آن را بخوانیم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

«بله، جایز است که مرد و زن مومن قرآن را بدون فهم معنایش بخواند (یعنی کارش حرام نیست!) اما مشروع تدبر و تعقل قرآن به هدف فهم آن است. همینطور اگر آنقدر می‌داند که بتواند به کتب تفسیر مراجعه کند، به کتاب‌های تفسیر و لغت عرب مراجعه کند و از آن بهره بگیرد و از علما درباره‌ی جاهایی که دچار اشکال است سوال کند. هدف این است که [در آیات قرآن] تدبر نماید، چرا که الله سبحانه و تعالی می‌فرماید:

كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُوْلُوا الْأَلْبَابِ [ص: ۲۹]

([این] کتابی است مبارک که آن را به سوی تو نازل کرده‌ایم تا در آیات آن بیاندیشند و خردمندان پند گیرند).

بنابراین مومن [در آیات قرآن] تدبر می‌کند؛ یعنی به قرائت خود اهمیت می‌دهد و در معنایش می‌اندیشد و تعقل می‌ورزد و در نتیجه سود می‌برد، و حتی اگر معنای آن را کاملا نفهمد به معانی بسیاری دست می‌یابد. بنابراین باید با تدبر و تعقل قرآن بخواند و همینطور بانوان؛ تا از کلام پروردگارش سود ببرد و به مراد وی پی ببرد و به آن عمل کند. الله سبحانه و تعالی می‌فرماید:

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا [محمد: ۲۴]

(آیا در قرآن تدبر نمی‌کنند، یا [مگر] بر دلهایشان قفل‌هایی نهاده شده است؟)

بنابراین پروردگار ـ عزوجل ـ ما را به تعقل و تدبر کلامش تشویق نموده، و هر گاه مرد یا زن مومنی کتاب الله را می‌خواند مشروع این است که در آن تدبر و اندیشه نماید و به آنچه می‌خواند توجه کند تا از کلام الله استفاده برده و آن را بفهمد، و در نتیجه به آنچه از کلام خداوند فهمیده عمل نماید، و باید در این راه از تفاسیری که علما تالیف نموده همانند تفسیر ابن کثیر و تفسیر ابن جریر طبری و تفسیر بغوی و تفسیر شوکانی و دیگر تفاسیر استفاده کند و همینطور از کتب لغت عرب و از

علمای معروف به علم و فضل سوال کند، یعنی در مواردی که ممکن است در [فهم] آن دچار اشکال شود».

شیخ عبدالعزیز بن باز رحمه الله